

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ТА МЕТОДИКА
КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Освітня програма: Дошкільна освіта за першим
(бакалаврським) рівнем

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2022р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва зображувальною діяльністю дітей дошкільного віку
Викладач	Канд. пед наук, доц.. Лазарович Н.Б
Контактний телефон викладача	+38 (098)-95-198-82
Е-mail викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	ОЧНА/ЗАОЧНА
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
2. Опис дисципліни	
<p>У програмі навчання дисципліна «Основи образотворчого мистецтва та методика керівництва зображувальною діяльністю дітей дошкільного віку» вивчається студентами спеціальності 012 Дошкільна освіта на другому курсі. Змістове наповнення навчальної дисципліни спрямовано на розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку, на залучення педагогом дитини до образотворчої діяльності, формування прагнень дитини виявляти вигадку та фантазію, винахідливість, експериментувати, вдосконалювати, вміння передавати свої думки, почуття, стан, настрої, фантазії через образотворчу діяльність</p> <p>Пріоритетними напрямками роботи ЗДО у формуванні творчих навичок дитини є створення належних умов забезпечення розвивального середовища, діагностика і моделювання природних задатків, нахилів і здібностей дитини, інтеграції родинного та суспільного виховання, формуванні готовності вихователя до інноваційної діяльності. Актуальним завданням перед майбутніми вихователям постає проблема зацікавлення, мотивування дитини до зображення і відтворення своїх почуттів від навколишнього світу, в різних видах образотворчої діяльності.</p>	
Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу – оволодіти сучасними методами організації образотворчої діяльності дітей на різних етапах дошкільного дитинства.</p> <p>Основними завданнями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності; – вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва навчання образотворчій діяльності; – оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей шляхи формування творчості в їх образотворчій діяльності; – розвитку умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи; – навчити виготовляти різноманітні наочно-методичні посібники для дітей, складати розробки занять з різних видів образотворчої діяльності. 	
Результати навчання (компетентності)	
Компетентності	
<p>КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і</p>	

громадянина в Україні.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання

ПРН 01- Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН 03 - Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 07 - Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності

ПРН 18 - Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПРН 20 - Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

3. Структура курсу

Обсяг курсу 270

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття / практичні / лабораторні	42
самостійна робота	200

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III-IV	012 Дошкільна освіта	Другий	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Результати навчання	Завдання
------------	---------------------	----------

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей

Тема 1.1: Образотворче мистецтво – специфічна	Озброїти студентів чітким розумінням теоретичних та методичних положень, які створюють основу методики; навчити слухати і виділяти опорні поняття в окремих розділах і	Тести, реферати.
--	--	------------------

<p>форма відображення дійсності</p>	<p>темах, які передбачають поглиблений аналіз на практичних заняттях; усвідомлення соціальних функцій мистецтва</p> <p>Предмет і завдання курсу. Форми та методи засвоєння навчальної дисципліни. Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя в художній творчості, яка візуально відображає довкілля на площині чи в просторі. Статичність образів образотворчого мистецтва. Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва. Дублюючі функції: пізнавальна, виховна, освітня, інформаційна, комунікативна, соціально-перетворююча, компенсаторна, прогностична, медична, сугестивна.</p>	
<p>Тема 1.2: Види, форми та жанри образотворчого мистецтва.</p>	<p>Розширити знання студентів про образотворче мистецтво та його види; познайомити з різноманіттям форм і жанрів образотворчого мистецтва; вчити порівнювати, узагальнювати, робити висновки, спираючись на розуміння світової культури; сприяти прояву творчих здібностей студентів та розвитку їх допитливості; викликати бажання цікавитись образотворчим мистецтвом, творчо застосовувати свої знання в професійній діяльності. Живопис – монументальний, станковий, декоративний. Жанри живопису: історичний, побутовий, портрет, пейзаж, натюрморт, анімалістичний, казково-билинний, релігійно-міфологічний.</p> <p>Графіка – види: станкова, книжкова та журнально-газетна, плакатна, художньо-виробнича або прикладна. Скульптура, її різновиди – кругла, яка використовує виразні можливості здалеку розглядати її силует (статуя, бюст, композиційна група), рельєф, (барельєф, горельєф, контррельєф).</p> <p>Архітектура, зодчество – мистецтво проектувати та будувати споруди, які необхідні для життя і діяльності людини. Особливості архітектури дошкільних закладів.</p> <p>Декоративно-прикладне мистецтво – вид мистецтва, що обслуговує побутові й одночасно задовольняє естетичні потреби людини, привносить красу в життя. Провідні напрямки розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва та види. Класифікація видів декоративно-прикладного мистецтва.</p>	<p>Творчі завдання, презентації, проекти, тести.</p>

Тема 1.3. Анатомо-фізіологічні особливості дітей дошкільного віку та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності.	Дати знання студентам про сенсомоторний розвиток як чинник та передумова образотворчості в період дошкілля; педагогічні технології розвитку дітей в образотворчій діяльності; психолого-педагогічні дослідження проблеми розвитку образотворчих здібностей; періодизацію розвитку образотворчих здібностей в переддошкільному і дошкільному віці Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини-дошкільняти. Динаміка розвитку творчих здібностей дітей в образотворчій діяльності.	Моделювання продуктів образотворчості дитини як Наслідок дії кожного з цих двох варіантів організації процесу сприймання. Усна відповідь.
Тема 1.4. Розвиток у дітей інтересу до образотворчої діяльності	Дати знання студентам про формування у дітей обсягу знань і вмінь у різних формах особистісної активності, їхню самостійну творчість в усіх видах дитячої діяльності, формувати у них широкий і стійкий інтерес до пізнання найрізноманітніших сторін навколишньої дійсності.	Конспекти ігрової творчої діяльності дітей дошкільного віку.
Тема 1.5. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок	Дати студентам характеристику видів образотворчої діяльності дітей дошкільного віку; розширити уявлення про взаємозв'язок видів образотворчої діяльності в педагогічній роботі з дітьми в ЗДО.	Тести, творчі завдання.
Тема 1.6. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності	Ознайомити із видами методів і прийомів та їхньою характеристикою в образотворчій діяльності (наочні, словесні, практичні; інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні); розширити уявлення студентів про їх інтеграцію для реалізації педагогічної мети в різних технологіях освітнього процесу образотворчої діяльності	Тести, презентації.
Тема 1.7. Форми організації образотворчої діяльності	Дати знання студентів про форми організації роботи з образотворчої діяльності в умовах повсякденного життя в ЗДО: типи і види занять, самостійна образотворча діяльність.	Написання конспектів видів зображувальної діяльності
Змістовий модуль 2. Особливості організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку		
Тема 2.1. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини	Ознайомити із особливостями впровадження малювання в роботу з дітьми дошкільного віку, його особливостями: завдання навчання та алгоритми організації і педагогічного супроводження дитячого малювання в різних вікових групах. (Малювання в жанрі «пейзаж». Малювання у жанрі «портрет». Малювання в жанрі «натюрморт». Малювання в жанрі книжкової ілюстрації.)	Зразки малюнків з різних видів малювання. Конспекти видів діяльності з малювання в різних вікових групах.

Тема 2.2. Образотворчість і художньо-естетичний розвиток особистості в ранньому дитинстві.	Дати знання студентам про особливості зображувальних навичок дітей раннього віку, продуктивні види діяльності; особливості роботи з такими дітьми (ставати активним співучасником дитячої образотворчості, спостерігати й спрямовувати її), дбати про збереження емоційного комфорту дитини, її внутрішньої свободи.	Конспекти ігрових видів зображувальної діяльності для дітей раннього віку.
Тема 2.3 Розвиток особистості дитини у процесі занять з ліплення	Дати знання студентам про завдання і зміст розвитку дітей молодшого дошкільного віку в процесі занять з ліплення, ознайомити з обладнанням та матеріалами для занять з ліплення; методами педагогічного супроводження занять з ліплення.	Зразки поробок з глини та пластиліну з різних видів малювання. Конспекти видів діяльності з ліплення в різних вікових групах.
Тема 2.4 Декоративна діяльність дошкільнят як засіб і середовище особистісного розвитку	Дати знання студентам про характеристику декоративної діяльності дітей в ЗДО; види декоративної діяльності, їхню технологію та методика. (Декоративне малювання: технологія та методика. Декоративне ліплення: технологія та методика. Аплікація: технологія та методика. Збагачення декоративної діяльності дошкільнят.)	Зразки поробок з паперу, глини, природного матеріалу, тощо. Конспекти видів декоративної діяльності з в різних вікових групах.
Тема 2.5. Особистісно-розвивальна спрямованість архітектурної та конструктивно-моделюючої діяльності	Дати знання студентам про своєрідність конструювання, його зв'язок із грою; розвиток дитини у процесі конструювання з паперу і картону; розвиток творчих здібностей у процесі конструювання з природного та викидного матеріалу; завдання конструювання з викидних матеріалів.	Зразки поробок з паперу, глини, природного матеріалу, тощо. Конспекти видів діяльності з конструювання в різних вікових групах.
Тема 2.6. Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності	Значення планування зображувальної діяльності в ЗДО. Принципи планування роботи з образотворчої діяльності дітей дошкільного віку. Види планів роботи вихователя ЗДО.	Тести, творчі завдання.
Тема 2.7. Спільна робота дошкільного навчального закладу та сім'ї з питань організації образотворчої діяльності	Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва в сім'ї. Форми і методи педагогічної взаємодії дошкільного навчального закладу з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.	Тести, тренінг.

4. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінка за екзамен – 50 балів; практичні заняття – 40 балів, за самостійну роботу – 10 балів.)
Семінарські заняття	Максимальна оцінка - 40 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	
6. Ресурсне забезпечення	
Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович Є.А., Захарчук Р.В. Чугай Р.В., Станкович М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. -Львів: Світ, 1993. 2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini 3. Борщ Р.М., Самойлик Д.В. Програма художньо – естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». – Тернопіль: Мандрівець, 2013. -72 с. 4. Горошко Н.А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах (малювання, ліплення, аплікація). – Х. : Видавництво «Ранок», 2007. 5. Історія української культури /Заг. Ред. І.Крип'якевича. - К.: Либідь, 1994. 6. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навчальний посібник.– К.: Кондор, 2006. 200 с. 7. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку “Соняшник” / Л. В. Калуська. — Тернопіль: Мандрівець, 2014. — 144 с. https://f.osvita.city/file/53/programakaluskasonyashnikdoshkilny-vik.pdf 8. Ланіна І.В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (4 – 5 років) / І.В. Ланіна, Н.В. Кучеєва. – Х.: Видавництво «Ранок», 2012. – 96 с. 9. Лазарович Н. Обдарованість у дошкільному віці: Навчально- методичний посібник. – Берегове, ПНВЗ «Галицька академія», 2009. – 220с. 10. Лазарович Н.Б. Методичні рекомендації до дисципліни «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю». Навчально-методичне видання. Івано-Франківськ: Видавець Кушкір Г.М., 2020 – 140 с. 11. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р., Лазарович Н.Б. Педагогіка українського дошкілля: У 3 ч.: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2016. – Ч. 3. С. 12. Ликова І.О. Образотворча діяльність у дитячому садку: планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Старша група. – Х.: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2007 – 208 с 13. Никанорова В., Пономаренко М. Творчі здібності дітей – на кінчиках їхніх пальців.//Вихователь-методист дошкільного закладу. - 2011. - № 2. - С. 16-27. 14. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з мистецтвом витинанки: Методичні рекомендації /Укл. Ликова І.О., - К.: ІСДО, 1995. 15. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років "Дитина". https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej 16. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»/О.І.Білан; за заг. Ред. О.В.Низковської. – 256 с. https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku- 	

[ditey/Bilan_Programa_Ukrdoskillja_2017.pdf](#)

17. Програма розвитку дитини дошкільного віку "["Я у Світі"](#) – нова редакція. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditey>
18. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Малювання крок за кроком. Талановиті пальчики. Навчальне видання. — Київ: Літера ЛТД, 2010. — 35 с.
19. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Пластилін. Талановиті пальчики. Навчальне видання. — Київ: Літера ЛТД, 2011. — 34 с.
20. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Конструювання з паперу. Талановиті пальчики. Навчальне видання. — К.: Літера ЛТД, 2011. — 31 с.
21. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Іграшки з природного матеріалу. Талановиті пальчики. Навчальне видання. - Київ: Літера ЛТД, 2012. - 31 с.
22. Рібцун О.Г., Рібцун Ю.В. Пластилінові фантазії. Талановиті пальчики Навчальне видання. — Київ: Літера ЛТД, 2011. — 32 с.
23. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: підручник, друге видання, перероблене та доповнене / Г.В.Сухорукова, О.О.Дронова, Н.М.Голота, Л.А.Янцур; за заг. ред. Г.В.Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 376 с.
24. Сухорукова Г.В., Ступак О.В. Українські вишиванки. -К.: Грай лик, 1995.
25. Терещенко О.П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності: Навчально-методичний посібник до Базової програми «Я у Світі»/О.П. Терещенко.-К.:Світлич, 2009.:іл.-112с.-Бібліогр.:с.105-107.
26. Фесюкова Л.Б. Зустріч з великими педагогами та художниками. Комплексні заняття для дітей 4-8 років. – Х.: Веста: ТОВ Видавництво «Ранок», 2008. – 144 с
27. Шульга Л.М. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання. - К.: ІСДО, 1995.

7. Контактна інформація

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти	вул. С. Бандери 1, ауд. 301-302
Викладач	Канд. пед наук, доц. Лазарович Н.Б
Контактна інформація викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя

	<p>Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти» у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом No 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p>

Викладач доц. Лазарович Н.Б.